

Секція 4. Теорія і методика професійної освіти

Брянцева Г.В., к.п.н., доцент
кафедри інформатики і кібернетики
*Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького
м Мелітополь, Україна*

УНАОЧНЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ЗА ДОПОМОГОЮ ВІЗУАЛЬНИХ СЛАЙДІВ

В умовах завантаженості навчального матеріалу абстрактними термінами, поняттями і процесами перед викладачем постає актуальне питання: «Як наблизити навчальний матеріал до інтересів студента, зробити захопливим, забарвити позитивними емоціями?» У пригоді стають різні образні засоби, які звертаються по епізоди, факти, події тощо з життєвого досвіду студентів. Як результат, абстрактні поняття і явища конкретизуються і наближаються до рівня сприйняття і розуміння.

В сучасній педагогічній практиці напрацьований чималий досвід використання прийомів образного викладення навчального матеріалу в усній мові педагога. До найпоширеніших прийомів створення образності у мові належать метафори, порівняння, аналогії. Так, уведення термінів до пояснення часто супроводжується залученням метафори. Метафора корисна за формування нових уявлень, роз'яснення абстрактних понять, у разі нових трактувань відомого. Образність мови педагога, а отже популярність викладу навчального матеріалу створюють не тільки метафори, а й порівняння. Одним з найбільш часто вживаних в пояснювальній мові викладача, поряд із метафорою і порівнянням, є прийом аналогії. Пояснення із залученням аналогії розгортається як два мікротексти: перший — з опорою на образ, добре знайому картину (це і є аналогія), другий — суть досліджуваного явища.

Таким чином, викладачі активно використовують прийоми образного викладення навчального матеріалу в своїй усній мові. З появою потужної

демонстраційної техніки у викладача з'явилась реальна можливість, поряд з вербальними, використовувати прийоми візуальної образної подачі навчального матеріалу, насамперед за допомогою ілюстрованих візуальних електронних слайдів. У зв'язку з цим виникає актуальна педагогічна проблема опрацювання методики застосування візуальної образної подачі навчального матеріалу за допомогою візуальних електронних слайдів комп'ютерної презентації.

У сучасній літературі існує певний досвід візуалізації інформації за допомогою електронних слайдів. Проте наявні публікації стосуються переважним чином електронних презентацій для засобів масової інформації й бізнес-сфери (М. Аткинсон, А. Бергер, Д. Вайсманн, К. Гало, Р. Гандапас, Е. Джей, Г. Кавасакі, Д. Лазарєв, Д. МакВейд, Г. Рейнольдс [1], А.Скворцов). Разом з тим питання проектування й застосування електронних слайдів для візуалізації навчального матеріалу в професійній підготовці майбутніх фахівців залишається малодослідженим і потребує всебічного розгляду і детального аналізу.

Візуалізація справить більше враження на глядачів, якщо проілюструвати її влучним зображенням «в тему». Добираючи зображення для візуалізації слайдів, слід керуватися певними методичними рекомендаціями, до яких ми віднесли такі.

1. Зображення мусить точно передавати зміст повідомлення. Що саме ви хочете повідомити? Що пояснити? Наприклад, для характеристики інструменту `Align left Edges`, який вирівнює об'єкти прошарків за лівим краєм, доречно використати фотозображення птахів, які досить точно виконують таку невластиву для них команду: «Рівняння — наліво!».
2. Зображення має бути промовистим (виразним). Наприклад, коли треба привернути увагу студентів до того факту, що інструменти групи `Align` забезпечують ідеальну точність вирівнювання, доцільно скористатися зображенням, на якому в'їдливий командир прискіпливо перевіряє ідеальність лави. Чим більше деталей, які розкривають суть, тим краща,

тим точніша і виразніша візуальна асоціація. У даному випадку таких деталей удосталь: виструнчені бійці, заклопотаний командир, шнур-контроль.

3. Зображення не повинно викликати незапланованих (небажаних) асоціацій. Зайві асоціації виникають, коли візуальна алегорія натягнута, неточна, або не логічна. Принагідно зауважимо, що у пошуках цікавих і непересічних зображень для електронних слайдів також бажано утримуватися від зображень-візуальних терористів. Так називають зображення, які містять яскравий, надміру емоціональний образ, який перебирає на себе увагу аудиторії, а, отже, відволікає її від теми, яка розглядається [2].
4. Зображення має привертати увагу. Для цього йому треба щонайменше, не бути банальним. Наприклад, першу позицію у рейтингу банальних візуалізацій посідає зображення двох рук, які потискають одна одну. Відразу зазначимо, що банальне зображення може виявитися цілком доречним. Проблема у тому, що воно втративши через свою надпоширеність новизну, мимоволі ігнорується глядачем.

Висновки. Завдяки здатності встановлювати новий напрямок думки образність виводить навчальний комунікативний процес на новий творчий рівень. Це об'єктивно спонукає викладача оволодівати вербальними і візуальними прийомами образної подачі навчального матеріалу. Застосування належним чином ілюстрованих електронних слайдів збагатить навчальний комунікативний процес, додатково зацікавить його учасників, що сприятиме удосконаленню навчального процесу в цілому.

Література:

1. Рейнольдс Г. Презентація в стилі дзен: дизайн, разработка, проведение и примеры // Гарр Рейнольдс. — М.: Вільямс, 2009. — 240 с.
2. Скворцов А. Визуальные террористы: [Електронний ресурс] // Андрей Скворцов. — <http://mercator.ru/articles/article.php?articleID=65>